

**ZMĚNA
JSEM JÁ**

PŘÍRUČKA

PRO PLASTOVOU BUDOUCNOST

PLASTOVÝ ODPAD NÁS OBKLOPUJE ZE VŠECH STRAN, PROTO JE NAČASE S TÍM NĚCO UDĚLAT!

Všichni jsme již viděli fotografie pláží zaplavených plasty, zvířat zamotaných v plastovém odpadu či trpících hlady s žaludky plnými plastů. Náš každodenní život je obklopen plasty, je jich moc a jsou všude. Přesto jejich spotřeba nadále roste. I když se snažíme svou plastovou stopu snížit, často jsou nám plastové produkty jako brčka, sáčky, tašky či lahve vnuceny dříve, než je stihneme odmítnout. Mnoho výrobků se zcela bezdůvodně ani jinak koupit nedá. Je velice snadné propadnout beznaději. Žijeme v pochroumaném systému, který je zanesený plastovým odpadem, a lidé, kteří na něm profitují, to nechtějí změnit. My to ale změnit můžeme. Můžeme je k tomu přimět společným a intenzivním nátlakem. A zde se dozvíte, jak to můžeme udělat.

Greenpeace společně s dalšími organizacemi v hnutí **#BreakFreeFromPlastic** vede kampaň za zastavení plastového znečištění v samotném počátku. Vše to totiž začíná u velkých korporací, které plastový odpad produkují a prodávají, a vlád, které v ochraně našeho životního prostředí zcela selhaly.

SVĚT BEZ JEDNORÁZOVÝCH PLASTŮ JE MOŽNÝ! SPOLEČNĚ TOHO MŮŽEME DOCÍLIT.

Mnoho již dávno nevěří příběhům o tom, že se bez jednorázových plastů v běžném životě neobejdeme a nad plastovou epidemií nechtějí jen mávnout rukou. Nezodpovědné korporace nesmí nadále stavět svůj zisk nad naše životní prostředí a nechávat řešení plastové krize na všech ostatních. K docílení skutečné změny nestačí jen změnit sebe, to je pouze začátek. Společně přimějeme korporace nést odpovědnost, vlády a politiky jednat ve prospěch lidí, ne firem, a lidem vrátíme naději, že skutečná změna je opravdu možná.

Pokud tě plastové znečištění planety znepokojuje a chceš se problému víc a informace šířit dál, připravili jsme pro tebe materiály, které ti pomohou představit tuto problematiku svému okolí a motivovat je se k hnutí proti plastům připojit. V této části najdeš fakta a informace.

**TĚŠÍME SE NA TVOU SPOLUPRÁCI PŘI ZMĚNÁCH SMĚREM
K BUDOUCNOSTI BEZ PLASTŮ.**

Greenpeace / © Argelia Zacatzi

1. UČ SE

Plastový odpad dnes najdeme snad v každém koutě planety. Od nejhlubších částí oceánů po nejdlehlější lesní cesty, přes arktický led, břehy řek a pláže, kde hnízdí želvy. Naše „jednorázová“ společnost ničí životy i životní prostředí. Vyrábíme příliš mnoho jednorázových plastů a pouhý zlomek z nich je nakonec zrecyklován, nebo znovu použit. Ať už skončí plast na skládce, nebo ve volné přírodě, nejenže se sám nerozloží, ale naopak se začne rozpadat na drobné částičky a absorbovat toxické látky. Tím zamořuje okolní prostředí a dostává se do potravního řetězce mořských živočichů. Plastové částice byly nalezeny dokonce v mořské soli, pitné vodě nebo v pivu. Miliony tun plastu končí každý rok v oceánech. Pokud nezastavíme plastové znečišťování v samotném zdroji problému, můžeme se dostat do bodu, odkud pro nás a planetu už nebude návratu.

ZÁKLADNÍ FAKTA A INFORMACE

- Přibližně 8,3 miliard tun plastu bylo vyrobeno od 50. let 20. století – to je ekvivalent váhy jedné miliardy slonů, nebo 45 milionů plejtváků obrovských.
- Pouhých 9 % těchto plastů bylo zrecyklováno, 12 % bylo spáleno, zbylých 79 % skončilo na skládkách nebo v přírodě.
- V Evropě je každý rok vyprodukováno 60 milionů tun plastového odpadu
- Až 12,7 milionů tun plastu skončí každoročně v oceánech.
- Každou minutu skončí v oceánu takové množství plastu, které by naplnilo jeden nákladní vůz.
- V oceánech plave pět bilionů kusů plastů, které by dokázaly obtočit Zemi 400 krát a množství plovoucích mikroplastů je ještě o řád vyšší. To vše jsou však jed jednotky procent plastů v oceánech, naprostá většina je u dna a v sedimentu.
- Země EU, Kanda a USA vyváží plastový odpad do různých zemí v Africe a Asii a přenechávají řešení problému na jiných.
- Vědci doložili, že plastové znečištění má vliv na 700 druhů mořských živočichů.
- Devět z deseti mořských ptáků, jedna ze tří mořských želv a více než polovina všech velryb a delfínů požilo za svůj život plast.
- Devět z deseti mořských ptáků má ve svém trávicím traktu plasty.- Plast pozřeli i korýši v nejhlubší části oceánu zvané Mariánský příkop.

- Nejvíce plastové znečištění ohrožuje lidi žijící kolem řek a pobřeží v Číně, Indonésii, na Filipínách, v Thajsku a Vietnamu.
 - Roční výroba plastů od 50. let raketově vzrostla, ročně vyrobíme skoro 400 mil tun plastů. Očekává se, že se produkce plastů se do roku 2050 zdvojnásobí.
 - Jen společnosti prodávající nápoje vyprodukují ročně přes 500 miliard jednorázových plastových lahví.
 - Společnost Starbucks každý rok vyprodukuje 4 miliardy umělohmotných kelímků na kávu.
- Kanadský řetězec kaváren Tim Hortons každý rok prodá 2 miliardy kelímků na kávu, z toho je většina určena na jedno použití.
 - společnost PepsiCo každoročně prodá desítky miliard sáčků s chipsy.
 - Každý den je v USA vyrobeno 500 milionů brček, to je více než jedno brčko pro každého Američana na každý den.

CO JE ŘEŠENÍ

- Legislativní omezení zbytečných a škodlivých plastových výrobků.
- Změna legislativy týkající se recyklace.
- Rozšířená odpovědnost výrobců (odpovědnost výrobce za jeho produkt prodloužena až do konce životnosti výrobku, včetně nakládání s odpadem) by měla zahrnovat širší spektrum výrobků a zároveň být zpřísněna.
- Investice států a výrobců do systémů opakovaného využití a udržitelných způsobů, jak nabízet produkty bez, nebo s minimálním množstvím plastových obalů.
- Vyřazení jednorázových plastových produktů z velkovýroby.
- Změna v přístupu a uvažování veřejnosti směrem od pohodlné plastové kultury k udržitelnosti
- Města, země a regiony po celém světě již zakazují nebo plánují omezit jednorázové plasty. I v EU již bylo zakázáno rozdávání jednorázových plastových odnosových tašek. Navíc se připravuje zákaz deseti plastových jednorázových výrobků, které nejvíce zamořují pláže a moře a řada dalších opatření, jako zákaz mikroplastů v kosmetice.
- Více než 40 zemí prosadilo zákaz či omezení jednorázových plastových tašek - Britský obchodní řetězec Iceland se rozhodl zbavit plastů ve všech svých produktech.
- Bezodpadových či bezobalových obchodů přibývá nejen ve světě, ale i u nás.

CO NENÍ ŘEŠENÍ

- Bioplasty – nejsou tak ekologické, jak se zdají a musí být užívány uvážlivě. Ne vždy jsou snadno rozložitelné a mohou k tomu vyžadovat specifické podmínky. Zároveň neřeší problém jednorázovosti.
- Spalování – dále znečišťuje životní prostředí a neřeší problematiku nadprodukcí.
- Soustředění se na pouhou recyklaci nebo skládky – recyklace nesprovedí plast ze světa, plast je tu stále, jen v jiné formě
- Úklid v přírodě – přesouvá odpad jinam, ač je samozřejmě lepší, aby nebyl například v lese, neřeší to příčinu problému a přehlíží na první pohled neviditelný plastový odpad – mikroplasty.
- Alternativy s dalšími výrobky na jedno použití – nahradit jeden jednorázový produkt (například plast) druhým jednorázovým produktem (například papír) krizi také nevyřeší.

Greenpeace / © Rosemary Despres

2. PŘIMĚJ KAVÁRNY, RESTAURACE ČI JINÉ PODNIKY UPUSTIT OD JEDNORÁZOVÝCH PLASTŮ

Čím dál více lidí se snaží přimět fast-foodové řetězce, restaurace nebo kavárny po celém světě, aby změnilly plastovou politiku a přestaly zákazníkům nabízet jednorázové plasty. Konec jednorázových plastů jako jsou brčka a kelímky v oblíbených podnicích a kavárnách by snížil produkci odpadu a zviditelnil by diskuzi o plastovém znečištění a nutném snížení využívání těchto plastů v obchodech a velkých společnostech.

Mnoho z nás chodí do své oblíbené kavárny nebo restaurace každý týden, někdo možná i každý den. Ať už mluvíme o místním podniku nebo velkém řetězci, když se taková společnost rozhodne pro změnu a začne snižovat využívání jednorázových plastů, může motivovat mnoho dalších míst. Všechny firmy mohou a musí snížit svůj podíl na plastovém znečišťování a my jim s tím můžeme pomoci.

Lokální dobrovolnická skupina v kanadském Winnipegu vedla kampaň 'Straw Upon Request/ Brčko na vyžádání' a změnila tak náhled na plasty v mnoha místních podnicích. Celkově se zúčastnilo přes 40 podniků, které se zavázaly přestat svým zákazníkům nabízet plastová brčka. Navíc zákazníkům poskytovali informace o kampani. Lokální skupina začala jen v několika lidech a kampaň měla nakonec velký úspěch a přitáhla velkou pozornost.

Dobrovolnická skupina Greenpeace v Řecku vede kampaň za snížení používání plastových kelímků na kávu. Vytvořili webovou stránku, na které zákazníci i majitelé kaváren mohou sledovat a mapovat kavárny, které zákazníkům například poskytují slevu při využití svých vlastních znovupoužitelných kelímků.

JAK ZAČÍT

Pokud máš ve svém okolí někoho, kdo má podobné zájmy a problematika plastového znečištění ho trápí tak, jako tebe, neváhej je zapojit. Ve dvou, nebo třeba i ve skupině, zvládnete víc, můžete si úkoly rozdělit a navzájem se podporovat.

1. Najdi podniky, které kampaň už vedou a které změny již zavedly

Než spustíš kampaň, najdi podniky, které změny, které prosazuješ, již zavedly. Zmiň je ve svém projevu jako ukázkové příklady. Vytipuj třeba lokální podniky jako menší kavárny a oslov je. Hledej další podniky, o kterých si myslíš, že by mohly na navrhované změny reagovat. Například ty, které již podobné změny částečně provedly. Třeba se k tobě v kampani připojí.

2. Stanov si cíle a požadavky

Rozmysli si, jaký bude hlavní cíl tvé kampaně, a vytvoř třeba krátký leták, pomocí kterého podnikům vysvětlíš, za co kampaň vedeš, čeho chceš dosáhnout a poskytněš jim tak širší kontext. Ujisti se, že sis jasně stanovil/a požadavky, než podniky oslovíš. Chceš, aby přestaly používat všechny jednorázové plasty, nebo aby začali například s brčky a kelímky? Z jednorázových plastů, které podniky nabízí, mohou být vyrobeny:

- plastové nádoby
- brčka
- plastové nádoby na donášku
- kelímky a víčka
- míchátko
- plastové tašky
- plastové sáčky

3. Domluv si schůzku

Zavolej do obchodu nebo se osobně zastav a domluv se, jestli by bylo možné si s někým domluvit schůzku. Manažeři si potřebují naplánovat takové setkání dopředu.

4. Nacvič si projev

Nejsi mistr proslovů? Nelam si s tím hlavu, lidé oceňují zápal pro věc a upřímnost. Zde najdeš několik bodů, které ti pomohou projev připravit.

5. Uved' kontext a podrobnější informace

Zde se bude hodit leták s informacemi, který poskytne osobě, se kterou mluvíš, více detailů. Leták si navíc může ponechat a popřemýšlet o celé věci později. Ne každého dokážeš přesvědčit na místě. Jestli dotyčný nebude mít zájem, poděkuj mu, rozluč se a dej mu na sebe kontakt v případě, že by se rozmyslel.

6. Vyhni se falešným řešením, která nefungují

Nenavrhuji alternativy, které nejsou o moc lepší než ty současné, jako je náhrada jednorázového plastového obalu dalším jednorázovým obalem z jiného materiálu. Vyzdvihni možnost recyklovaného materiálu.

7. Zaměř se na řešení

V projevu stručně představ problém, soustřed' se ale zejména na navrhovaná řešení.

8. Kontaktuj místní influencery a spojence

Spojit se můžeš s dalšími lidmi, kteří se do podobných akcí zapojují. Mohou to být místní komunity, školní ekologické kroužky, lokální politici, kteří budou kampaň šířit dál.

9. Nenech se odradit

Ne každý podnik se bude chtít připojit hned. Je možné, že se přidají, až kampaň zesílí, až se začne přidávat konkurence, nebo jejich zákazníci vyvinou tlak.

10. Sdílej své úspěchy

Jestli se ti podaří dosáhnout nějakého úspěchu, sdílej ho!

Podařilo se ti přesvědčit nějaký podnik, aby přestal prodávat jednorázové plasty? Skvělé!

Dej nám vědět! Napiš nám, jak jsi dopadl na zmena@plastjepast.cz

Nezapomeň se pochlubit na sociálních sítích! Sdílej jakýkoliv úspěch a změny v podnicích s hashtagy #Plastjepast.

Greenpeace / © Bente Stachowska

3. ZMĚŇ SVOU OBEC

Když člověk slyší o „lobbitech“, nejspíš si představí lobbyisty placené velkým průmyslem. Jenže každý volič má právo, aby byl na jeho názor brán zřetel. A právě lobbování je efektivní způsob, jak ovlivňovat postoje politiků na všech vládních úrovních a jak získat jejich podporu. Úspěšné lobbování může být časově velmi náročné a vyžaduje dlouhodobější budování vztahu s daným politikem, aby bylo možné nalézt společnou řeč a zajistit podporu, kterou politik poskytne určitému tématu. Lobbování může také zahrnovat povzbuzování ostatních, aby sdíleli zprávy týkající se daného tématu, zapojování médií a celkové upozorňování na určitý problém. Můžeš si vybrat jeden typ lobbování, nebo zkombinovat oba přístupy. Záleží na tvých možnostech a časovém vytížení.

CO JE DŮLEŽITÉ PŘI LOBBOVÁNÍ?

- **Zformuluj stručné a pochopitelné sdělení (s jasnou výzvou).** Nechoď kolem horké kaše! Ujisti se, že jsou tvé cíle srozumitelné a vyznívají jako jasné požadavky. Předpokládej, že politici neví, jak vhodně reagovat na kampaně týkající se veřejného povědomí ani na veřejnou podporu společenských hnutí – porad jim, jak (a také proč) by měli jednat.
- **Využij mediálních ohlasů.** Když média projeví zájem o určitý společenský problém (jakým je například plastové znečištění), vzniká tím příležitost, jak posílit občanský tlak na zvolené zastupitele. Pokud se média tématem urputně zabývají, je to skvělá příležitost k zapojení politiků a k posílení veřejného zájmu a informovanosti.
- **Ocenění je důležité.** Poděkuj danému zastupiteli za rozhodnutí, které jeho strana udělala správně, a také za ty kroky, které podporují tvé požadavky (může se jednat například o veřejné prohlášení, o podporu návrhu zákona apod.).
- **Na celostátní úrovni plánuj dlouhodobě; na úrovni lokální požaduj relevantní závazky.** Sice je důležité neztratit z dohledu národní (a mezinárodní) cíle, nicméně lobbování, které vede k zapojení politiků na lokální úrovni, připravuje volené zastupitele na podporu širších, celostátních kampaní.
- **Vytrvej, i když tvé téma ztratí na popularitě.** Proces může být zdlouhavý, ale je samozřejmě důležité pokračovat v lobbování v době, kdy se rozhoduje o výsledku. Takže se nevzdávej, i když zájem veřejnosti dočasně opadl.

JAK KOMUNIKOVAT S POLITIKY TAKOVÝM ZPŮSOBEM, ABY LOBBOVÁNÍ SKUTEČNĚ FUNGOVALO

1. Zjisti kdo jsou, co podporují a co jejich strana prosazuje?

Pokud zjistíš dostatek informací o vybraném zastupiteli, snáze jej přesvědčíš o svém záměru. Samotná politická strana tvé téma možná nepodporuje, nicméně je možné, že konkrétní zastupitel

v minulosti hlasoval ve prospěch iniciativ, které se zabývají životním prostředím, nebo se sám věnuje oblasti, která skýtá větší příležitost ke spolupráci. Zformuluj svůj požadavek tak, aby bylo jasné, že jsou tvé cíle blízké jeho vlastní činnosti.

- **Navštiv oficiální stránky politiků.** Každý politik má dnes oficiální stránku se svým profilem. Vyhledávání přes Google by mělo během chvíle poskytnout značné množství informací.
- **Prohledej mediální zprávy.** Možná, že politik, kterého plánuješ oslovit, se už v minulosti vyjadřoval k tématu plastového znečištění. Projdi celostátní i místní tisk a zpravodajství.
- **Najdi jej na sociálních sítích.** Vyhledej „svého“ politika na Twitteru a Facebooku, sleduj jej a zjisti, jak komunikuje s veřejností, do jakých aktivit se zapojuje a k jakým tématům se vyjadřuje.

2. Zorganizuj setkání

Pravidelné setkávání a kontakt s konkrétním politikem pomáhá budovat pevnější vztah, který je k úspěchu nezbytně potřebný. Na schůzkách buď připravený, informovaný a dávej najevo, že jsi otevřený spolupráci. Takový přístup funguje mnohem lépe nežli konfrontační postoj.

- **Domluv schůzku.** Zjisti, kdy je daný politik k dispozici a domluv společné setkání. Pokud se jedná o vysoce postaveného zastupitele, bude to stát určité úsilí, nicméně často stačí být slušný, ale zároveň vytrvalý. Nevzdávej to!
- **Sepiš základní informace.** Zastupiteli předej stručné shrnutí základních informací (maximálně na jednu stránku), aby si po skončení schůzky mohl projít tvé požadavky a promyslet je. Pokud byla v nedávné době publikována studie nebo článek týkající se tvého tématu, můžeš je k materiálům rovněž přiložit.
- **Tvé požadavky a základní sdělení by měly být stručné a srozumitelné.** Pro inspiraci se můžeš podívat na seznam možných požadavků, které naleznáš níže.
- **Jdi na schůzku s cílem navázat důvěryhodný vztah.** Pokud vzbudíš dobrý dojem, pokud budeš působit jako člověk zapálený pro dané téma, který má ale zároveň přehled a s nímž se lze domluvit, je mnohem větší šance, že si zastupitel vezme tvá slova k srdci. Zkus najít společnou řeč a vyslechni si názor druhého, přestože s ním třeba nesouhlasíš.
- **Nemá smysl mlžít a vymýšlet si.** Pokud nevíš, jak zodpovědět nějakou otázku, nebuď nervózní, nemusíš mlžít a zamotávat se do návrhů řešení, které sis vymyslel na místě. Klidně řekni, že se k otázce vrátíte příště a že na další schůzku přineseš potřebné podklady. Na svých požadavcích ale trvej.
- **Poskytni dostatečný čas na otázky.** Schůzku vnímej jako rozhovor, nejdeš dělat přednášku. Pokud bude druhá strana pokládat otázky, může to být poučené i pro tebe, protože jejich dotazy mohou ukázat, jak vlastně celé téma vnímá daný politik.
- **Pokládej srozumitelné otázky, na které nestačí odpovědět pouze „ano, ne“.** Čím více bude zastupitel sám hovořit, tím lépe poznáš jeho postoj.
- **Získej jasný závazek.** Nespokoj se s vágními sliby. A pokud se nerýsuje celkový obrys vaší spolupráce, domluv alespoň, jak bude vypadat další krok vzájemné komunikace. Opravdové závazky budou zřejmě vyžadovat čas, zůstaň proto v kontaktu s vybraným zastupitelem a buď vytrvalý!
- **Poděkuj.** Napiš děkovnou zprávu nebo email a při této příležitosti zrekapituluj, na čem jste se domluvili.

Jdete na schůzku jako skupina?

- Ujistěte se, že všichni dobře rozumíte dané problematice.
- Domluvte se, kdo bude hlavní „mluvčí“ u každého tématu, které se chystáte probrat.
- Určete, kdo bude během diskuze dělat poznámky.

3. Ptejte se politika veřejně

Bird-dogging znamená v tomto případě například účast na událostech, kde vybraný politik vystoupí, a pokládání třeba i nepříjemných otázek, které mohou být zaznamenány na kameru. Takový záznam může být později použit na sociálních médiích. Celkově se jedná o veřejné upozorňování na tebou vybrané téma, které by mělo vést k tomu, že veřejnost a vybraní politici začnou reagovat na problém plastového znečištění a omezení plastové výroby.

Sleduj politikův rozvrh, zjisti, jaká místa navštíví, jakých akcí se zúčastní – můžeš se informovat v jeho kanceláři, na stránkách jeho partaje nebo skrze jeho profil na sociální síti. Některé akce nebo schůzky bývají plánovány jen den nebo dva předem, takže buď připravený rychle reagovat: nachystej si alespoň několik otázek, které vybraného zastupitele přinutí zabývat se tvým tématem.

4. Napiš dopis nebo email

Osobní dopis zaslaný politikovi je efektivnější než formální dopis (nebo email) a je pravděpodobnější, že se dočkáš odpovědi. V dopisu sepiš, proč tě daný problém znepokojuje a požaduj potřebné kroky k jeho vyřešení. Pamatuj ale, že když oceníš zastupitelovu dosavadní snahu, podaří se ti navázat dialog snáze, než kdybys jenom kritizoval. Pokud zastupitel už v minulosti podporoval tvůj záměr, může mít dopis, který oceňuje jeho zájem, velký význam pro další spolupráci. Při psaní pamatuj na tyto rady:

- Pokud píšeš dopis týkající se lokálního problému, použij zastupitelovu adresu v jeho volebním okrsku, pokud se jedná o celostátní téma, pošli dopis na parlamentní adresu.
- V dopise napiš do záhlaví svou adresu a kontakt.
- Napiš své jméno i adresu, aby bylo vidět, že patříš do volebního obvodu daného zastupitele.
- E-mail pošli jen tomu politikovi, jehož se téma skutečně týká a který s ním může pohnout.
- E-mail piš podle formálních náležitostí, které se vyžadují u dopisu. Nesklouzávej k žvovičnosti, která bývá pro emaily typická.
- Do předmětu emailu napiš jasně a srozumitelně své téma.
- Zformuluj stručně a pochopitelně své požadavky a cíle. Požádej o odpověď – ať už formou dopisu, e-mailu, schůzky nebo telefonního hovoru.
- Poděkování je stejně důležité jako kritika.
- Zdvořilost tě dostane daleko, ale neboj se stát si za svým.
- Dopis podepiš osobně.
- Schovávej si kopie (opatřené datem) veškeré komunikace, která mezi vámi proběhne.
- **Podporuj ostatní, aby psali podobné výzvy** – politik spíše odpoví, pokud se setká častěji se stejnou výzvou občanů. Poskytni ostatním svůj dopis nebo email jako vzor, který mohou použít při psaní vlastního vzkazu. Můžeš jej poskytnout i dalším skupinám a organizacím, které se věnují stejnému tématu.
- **Uspořádej večírek, během kterého dopisy napíšete.** Sežeňte si dobré jídlo, papíry nebo počítače a sepište výzvy společně.
- **Pokračuj!** Odepisuj, vždy poděkuj za odpověď, připomeň své prosby a jejich závazky.

5. Zavolej nebo začni telefonní kampaň

Telefonní hovor je rychlý a jednoduchý způsob, jak zastupiteli sdělit svůj postoj. A účinnost se samozřejmě ještě zvýší, pokud ohledně stejného tématu volá větší počet osob. Začni tak, že požádáš přátele, rodinu a členy místní komunity, aby konkrétního politika kontaktovali přes telefon a žádali jej o kroky, které je nutné podniknout k řešení plastového znečištění. Takovou kampaň můžeš rozšířit i s pomocí facebooku a dalších sociálních sítí. Lidem, kteří se zapojí, připrav dostatek informací (základní osnovu rozhovoru, nejdůležitější fakta atd.) a také jim porad, kde najdou kontakty na další volené zastupitele.

- Pokud voláš ohledně návrhu zákona (projednávaném zákonu, vyhlášce apod.) ujisti se, že znáš celé jméno daného dokumentu.
- Pokud se snažíš domluvit rozhovor s politikem nebo jeho poradcem, použij celé jméno dané osoby.
- Začni stručným prohlášením a měj připravené základní body (můžeš je mít před sebou napsané na papíře).
- Řekni své jméno, případně se identifikuj jako obyvatel zastupitelova volebního obvodu.
- Požádej o konkrétní čin: o jasnou podporu nebo odmítnutí zákona, změnu postojů jeho strany apod.
- Bud' zdvořilý a trpělivý, dostane tě to dále!
- Po telefonním hovoru je praktické pokračovat v kampani prostřednictvím dopisů a emailů.

6. Zúčastni se schůze, debaty nebo navštiv radnici

Veřejné schůze jsou dobrou příležitostí, jak zviditelnit problém plastového znečištění a zaměřit pozornost veřejnosti na potřebné kroky k regulaci plastové výroby. Informace o podobných událostech je možné nalézt na oficiálních stránkách zastupitele, na jeho sociálních sítích, případně se lze informovat v jeho kanceláři. Pokud máš trému z vystupování před publikem, vezmi s sebou kamaráda nebo někoho z rodiny, aby tě podpořil. Stát před mikrofonem a promlouvat k cizím lidem může být náročné: tady je pár bodů, které by mohly být užitečné během přípravy.

- **Příprav si svou otázku.** Pravděpodobně totiž budeš mít možnost vznést pouze jeden dotaz.
- **Nepanikař!** Mnoho lidí z publika bude vděčných, že jsi se odhodlal otázku položit. A politici chtějí slyšet občany, které zastupují.
- **Mluv jasně a stručně.** Pokud chceš vysvětlit, proč vznášíš svůj dotaz, mělo by být vysvětlení krátké, aby nedošlo ke ztrátě pozornosti. Například takto: „Mé jméno je X, žiji v X a jsem znepokojen krizí plastového znečištění, protože jen za tu dobu, co jsem začal mluvit, skončilo v oceánu tolik plastů, že by zaplnily nákladní auto. Chtěl bych proto od X slyšet... “
- **Zůstaň u mikrofonu,** dokud tvá otázka není zodpovězena.
- **Můžeš využít situace** k rozšíření povědomí rozdáváním letáků či plakátů, ale raději až poté, co položíš otázku.

POŽADAVKY NA MĚSTA A OBCE:

Města a obce by měla přestat financovat používání zbytečných jednorázových plastů.

- nahradit jednorázové plasty na radnicích a dalších městských úřadech
- nahradit jednorázové plasty ve všech příspěvkových organizacích, jejichž jsou zřizovatelem, a ve všech obchodních společnostech, jejichž jsou majoritním vlastníkem
- podmínit finanční příspěvky sportovním klubům, uměleckým subjektům a dalším organizacím nepoužíváním jednorázových plastů
- přestat používat jednorázové plasty během městských slavností, poutí a dalších akcí pořádaných nebo spolupřádaných městem či obcí.
- povolit a podpořit kulturní, sportovní a další akce pouze pod podmínkou, že se na nich nebudou používat zbytečné jednorázové plasty.
- motivovat provozovny - například restaurace, kavárny a bistra, aby nahradily jednorázové plasty
- snažit se snižovat celkovou produkci nejen plastového odpadu, například za využití doporučení odborníků na odpady z organizace Arnika.

Greenpeace / © George Nikitin

Klíčové informace a požadavky

- Produkce plastů se vymkla kontrole a plastové znečištění přerostlo v celosvětovou krizi. Je zapotřebí, aby velké i malé společnosti a vláda na všech úrovních přijaly zodpovědnost a snížily naši kolektivní plastovou stopu opatřeními proti současné kultuře „použij a zahod“ a zavázaly se ke snižování spotřeby a výroby jednorázových plastů.
- Každou minutu je do oceánů vyloučen objem plastů odpovídající jednomu nákladnímu autu. Plasty se rozkládají celá staletí a toto znečištění se rychle akumuluje v mořském prostředí. Studie odhadují, že se dnes v oceánech nachází pět až padesát triliónů plastových částic.
- Nejen že se plasty akumuluji v oceánech a zabíjejí mořský život, ale rovněž znečišťují naše potravní zdroje. Plasty nikdy nezmizí, pouze se rozpadají na menší částice, které se rozptylují v oceánském prostředí. Tyto toxické mikroplasty pak požírají mořští živočichové, které pak konzumují lidé po celém světě. Dle našich odhadů alespoň 170 druhů mořských živočichů požívá mikroplasty. Vědci zdůrazňují potřebu dalšího výzkumu jejich dopadu na lidské zdraví. Závislost korporací na plastech ničí naše oceány a otravuje naše potravní zdroje.
- Přes 90 % vyprodukovaných plastů se nikdy nezrecykluje. Z plastové krize se nemůžeme vyrecyklovat. Šíří problému zaviněného korporacemi lze čelit pouze zásadním posunem ve způsobu, jakým je zboží lidem zprostředkováváno. Korporace nesou zodpovědnost stát v popředí změn vedoucích ke zlepšení situace.
- Plasty zaplňují naše oceány a zabíjejí mořský život po celém světě. Dusí a škrtí se jimi živočichové jako mořští ptáci, želvy a velryby. Již nemůžeme dále tolerovat tento cyklus destrukce vedený ve jménu našeho takzvaného pohodlí. Nastal čas, aby korporace přišly s lepším návrhem produktů a jejich zprostředkovávání.
- Plastové znečištění přerostlo v globální krizi, která se mě přímo dotýká a má dopad na můj život. Proto jsem se rozhodl jednat a zastavit plastové znečišťování přímo u zdroje. Jen proto, že problém nevidíme na svém dvorku, neznamená, že naše vodní toky, oceány a komunity se neutápějí v plasty.
- Jsem tu dnes proto, abych si s vámi promluvil, jak lze zastavit plastové znečišťování a zajistit zdravější a udržitelnější komunitu/město/obec/zem.
- Jmenuju se XXX a leží mi na srdci, co se děje s našimi oceány/místem, kde žijí/našimi vodními toky/ naším životním prostředím, a chci vidět skutečné činy vedoucí k snížení výroby jednorázových plastů, abychom zabránili zhoršení plastového znečištění. Z této krize se nám nepodařilo vyrecyklovat a při současném tempu výroby se nám to ani nikdy nepodaří.
- Korporace musejí přestat produkovat tolik plastů a my musíme odmítnout tento cyklus destrukce ve jménu našeho tzv. pohodlí. Je čas mluvit o korporátní zodpovědnosti a odmítnout pohádky o tom, že jednorázové plasty jsou v našem životě nezbytné.

Greenpeace / © Bente Stachowske

- Korporace odmítají vinu za rostoucí plastové znečištění oceánů a vodních toků již příliš dlouho. Roky nám bývalo tvrzeno, že řešením je recyklace a lepší správa odpadů, zatímco korporátní giganty tlačily ve prospěch masové produkce a spotřeby jednorázových produktů. Víme, že skutečná zodpovědnost leží na bedrech korporací, jež za sebou zanechávají plastové znečištění na další generace. Lidé se jednotí v požadavku za lepší řešení než jednorázové plasty a je na čase, aby korporace začaly naslouchat.
- Plastové znečištění od korporací jako Coca-Cola, Pepsi, Unilever, Nestle a Procter & Gamble a stovky dalších, ničí světové oceány a devastují komunity. Nemůžeme si již déle dovolovat jejich obchodní model založený na jednorázových plastech. Je čas na zásadní změnu ve způsobu, jakým korporace lidem zprostředkovávají své výrobky.
- Supermarkety hrají klíčovou roli při řešení plastové krize. Jako odběratelé a prodejci jednorázových plastových obalů mohou nejen snížit využití jednorázových plastů ve svých brandovaných produktech, ale mohou spolupracovat s velkými dodavateli při hledání jiných cest zprostředkování zboží.
- Většina jednorázových kelímků, brček a obalů jsou užívány pouze minutu, ale jejich zbytky navěky zůstávají na našich skládkách a v životním prostředí. Jako kavárna/restaurace můžete snížit náš kolektivní otisk závazkem, že nebudete používat jednorázové výrobky a že budete podporovat kulturu opakovaného využívání.
- Voda nám dává život a všechny nás spojuje. Ať už se jedná o oceán, potok nedaleko našeho domu nebo vodu tekoucí z kohoutku, všichni máme právo na zdravou čistou vodu neznečištěnou plasty. Korporace, jež nám prodávaly myšlenku jednorázových plastů, nám stojí v cestě, ale já jedním proto, abych toto změnil.
- Podaří-li se nám porazit tuto epidemii jednorázových plastů, zasadíme tak zároveň ránu ropnému průmyslu, jehož zisk pochází z neustávajícího používání tohoto nezníčitelného materiálu. Pro ropný průmysl je zvýšená spotřeba plastů životně důležitá v době, kdy dochází k odklonu od fosilních paliv. Požadavkem, aby společnosti přestaly používat plastové obaly, můžeme zasadit ještě větší ránu průmyslu s fosilními palivy.

GREENPEACE